

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 9.11.2010
COM(2010) 612 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Търговия, растеж и световни дела

Търговската политика като ключов елемент на стратегията на ЕС 2020

{SEC(2010 1268}
{SEC(2010) 1269}

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Търговия, растеж и световни дела

Търговската политика като ключов елемент на стратегията на ЕС 2020

1. Контекст и основни насоки

Основната цел на европейската икономическа политика е постигането на по-бърз растеж. Единствено устойчив икономически растеж може да създаде повече работни места и да съхрани нашата система за социална сигурност. Повишаването на потенциала за растеж на нашите икономики ще бъде обаче голямо предизвикателство — предизвикателство, което е част от тройната цел за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, заложен в стратегията „Европа 2020“¹. Настоящото съобщение е ключов елемент на външното измерение на стратегията „Европа 2020“ и посочва по какъв начин търговската и инвестиционната политика трябва да допринесат за постигането на тази цел и за разгръщането на външната ни политика като цяло. То следва да се чете заедно с два придружаващи документа: доклад за постигнатия до момента напредък по стратегията от 2006 г. „Глобална Европа“ и аналитичен документ, в който се изказват аргументи в полза на идеята, че „търговията е двигател за просперитет“.

Като цяло отворените икономики бележат по-бърз растеж от затворените. Търговията стимулира растежа в ЕС, като насърчава нашата ефикасност и иновационния ни дух. Тя засилва чуждестранното търсене на наши стоки и услуги. Отворената търговия предоставя на потребителите от ЕС и достъп до по-широка гама от стоки на по-ниски цени. Отвореността на Европа за преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) повишава нашата конкурентоспособност. От друга страна уменията на нашите фирми да инвестират в чужбина им дават възможност да разгърнат дейността си в световен мащаб и да създават работни места както в границите на ЕС, така и извън тях. Казано накратко Европа трябва да се възползва от тройното предимство, което предлага по-отвореният търговски и инвестиционен климат, а именно по-висок растеж, повече работни места и по-ниски цени за потребителите, като в същото време продължи да следи отблизо разходите за приспособяване.

Тройното предимство от отворената търговия

¹ Европейска комисия, „Европа 2020: Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“, вж. http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm.

Икономически растеж: приключването на всички текущи преговори (кръга от преговори от Доха и двустранните споразумения) и отбелязването на значителен допълнителен напредък в отношенията ни със стратегическите партньори би довело до такова ниво на БВП на ЕС до 2020 г., което би било с над 1% по-високо от нивото, което би било иначе достигнато².

Ползи за потребителите: по-широката гама от стоки и услуги ще донесе за средния европейски потребител ползи в размер на около 600 EUR на година, в допълнение към ползата от по-ниските цени.

Отражение върху заетостта: налице е общо виждане, че интегрирането на ЕС в световната икономика посредством повишаване на търговския обмен генерира повече и по-добре заплатени работни места. Повече от 36 милиона работни места в Европа зависят, пряко или косвено, от способността ни да търгуваме с останалата част от света. Само в дружества с мажоритарно участие на Япония и САЩ работят повече от 4,6 милиона души в ЕС³.

Източник: Оценки на Европейската комисия. За повече информация вж. раздел II.1.от „Търговията като двигател за просперитет“.

За да се разгърне успешно от политическа гледна точка една отворена търговска политика обаче и останалите партньори — както нашите партньори с развити икономики, така и тези със зараждащи се пазарни икономики, трябва да положат същите усилия, в дух на реципрочност и взаимна изгода⁴. Търговската политика няма да получи обществена подкрепа в Европа, ако нямаме справедлив достъп до суровини или ако например достъпът до обществени поръчки в чужбина е блокиран. ЕС ще остане отворена икономика, но не бива да сме наивни. По-специално Комисията ще продължи да следи за защитата на европейските интереси и на европейските работни места. Тя ще се бори с некоректните търговски практики с помощта на всички подходящи средства.

Нашата икономика е най-голямата в света. Ние сме също така и най-големият износител. През 2009 г. нашите предприятия са изнесли стоки и услуги на стойност 1,6 трилиона евро, което е около 13 % от нашия БВП. ЕС е и най-големият доставчик и получател на ПЧИ. Както е показано в Графика 1 от приложението, нашият дял в световната търговия остава засега стабилен, въпреки сериозния растеж на

² Според изчисления на Комисията 1 % от БВП на ЕС за 2010 г. се е равнявал на 120 млрд. EUR.

³ „The transatlantic economy 2010“ от D. Hamilton и J. Quinlan, Center for Transatlantic Relations, Johns Hopkins University , и „Basic Survey of Overseas Business Activities, 2010“, МЕТИ, Япония.

⁴ Заключение на Европейския съвет, 16 септември 2010 г.

страните със зараждащи се пазарни икономики. Силните страни на Европа в международната търговия са отразени в общественото мнение⁵.

До 2015 г. 90 % от световния растеж ще бъде генериран извън Европа, като само дялът на Китай ще представлява една трета от него (вж. Графика 1). Поради това през идните години ние трябва да се възползваме от възможностите, които предлагат по-високите нива на растеж в чужбина, и по-специално в Източна и Южна Азия. Вероятно е до 2030 г. дялът на развиващите се страни и страните със зараждаща се пазарна икономика да представлява приблизително 60 % от световния БВП спрямо по-малко от 50 % към настоящия момент⁶.

През последните години световната икономика и търговия претърпяха дълбоки изменения. Веригата на доставки на многобройни стоки и услуги понастоящем обхваща заводи и офиси в различни части на земното кълбо. Две трети от нашия внос представлява междинни продукти, които стимулират нашия производствен капацитет. За да запазят лидерските си позиции, нашите дружества трябва да могат да разчитат на входящи продукти, услуги и висококвалифициран персонал от четирите краища на света и техните инвестиции и интелектуалната им собственост трябва да се ползват от стабилна защита.

Нашата програма трябва съответно да се развие, както ясно се посочва в стратегията „Европа 2020“. Намалването на тарифните ставки за промишлените и селскостопанските продукти все още е от значение, но същинското предизвикателство се крие другаде. Това, което би имало по-голямо значение, е достъпът до пазари на услуги и инвестиции, либерализирането на обществените поръчки, подобряването на споразуменията относно защитата на правата на интелектуална собственост и тяхното прилагане, неограничената доставка на суровини и енергия и не на последно място — отстраняването на регулаторните пречки, включително посредством насърчаване на международните стандарти. Чрез търговията би следвало да допринесем и за по-екологосъобразна световна икономика и достойни условия на труд.

Тази програма все повече ще ни приближи до допирната точка между нашите вътрешни правила и външната либерализация и, както изтъкна Европейският съвет през септември, ние имаме нужда „*допълнително да засилим съгласуваността и взаимното допълване на вътрешната политика на ЕС и външните политики като цяло*“⁷. Така например по-завършен вътрешен пазар за услуги и по-системно

⁵ Съгласно специално проучване на Евробарометър № 357 относно международната търговия, проведено през септември 2010 г., 65 % от запитаните са на мнение, че ЕС е спечелил много от международната търговия, а 64 % считат, че европейските продукти са в състояние да конкурират продуктите, произведени в други държави.

⁶ През 2010 г. този дял е 49 %. Вж. „*Perspectives on Global Development: Shifting Wealth*“ на ОИСП (2010 г.)

⁷ Приложение I, буква а) от Заключенията на Европейския съвет, 16 септември 2010 г.

сътрудничество в областта на нормативната уредба с големи трети държави биха улеснили международната търговия с услуги и премахването на задграничните бариери.

Ние ще действаме както на многостранно равнище посредством СТО, така и на двустранно равнище. Кръгът от преговори от Доха остава наш основен приоритет. Тези две равнища не са несъвместими. Дори напротив: либерализацията захранва либерализация.

Поради това ще посветим голяма част от усилията си за сключването на балансиран споразумения за свободна търговия, представени като приоритетни от Комисията в стратегията „Глобална Европа“. Първият голям успех е близо с одобрението на споразумението с Южна Корея. Преговорите бяха трудни и не бива да си правим илюзии: отстъпките, поискани от ЕС, и компромисите, които ще бъдат нужни при сключването на бъдещи споразумения, ще бъдат още по-големи.

В същото време ще работим по приключването на кръга от преговори от Доха и по по-нататъшното укрепване на СТО. Кръгът от преговори от Доха трябваше да приключи отдавна. Приключването на преговорите продължава да е от изключителна важност, не само от гледна точка на икономическите ползи, които това ще донесе, но и за утвърждаване на централната роля на СТО в световната търговска система.

Споразумението от Доха обаче няма да даде отговор на някои от новите въпроси, които трябва да бъдат решени посредством правилата на световната търговия. Дойде време да се помисли за стъпките, които да се предприемат след приключването на кръга от преговори от Доха, и във връзка с това Комисията ще сформира група от изтъкнати специалисти.

След като всички споразумения за свободна търговия, които са предмет на преговори или на разглеждане, бъдат одобрени, ЕС ще разполага с преференциални търговски споразумения с голяма част от членовете на СТО. Взети заедно обаче те обхващат само половината от нашия търговски обмен. Също толкова важно е да задълбочим нашите търговски и инвестиционни връзки с другите големи икономики в света: САЩ, Китай, Япония и Русия.

Ще задълбочим сътрудничеството си с тези държави посредством създадените за тази цел форуми. Ще проверим дали тези форуми позволяват да се постигнат посочените цели или с тези страни е необходимо да се потърсят други варианти. По отношение на САЩ и Япония нашите усилия трябва преди всичко да бъдат насочени към превъзможване на нетарифните бариери пред търговията и инвестициите, основно посредством сътрудничество в областта на нормативната уредба.

Китай, който понастоящем е нашият втори по размер търговски партньор, предлага както големи възможности, така и големи предизвикателства. Предвид огромния потенциал за растеж на Китай, страната привлича много износители и инвеститори. Никой не

отрича обаче факта, че някои от политиките на Китай в областта на промишлеността и макроикономиката са ръководени от базиран на държавен капитализъм подход. Сходни проблеми се наблюдават и по отношение на Русия — нашият най-голям близък съсед.

Търговският обмен би трябвало да подобри и социалното включване както в света, така и в ЕС. Развиващите се страни, които влязоха в световната търговия и в световната производствена верига, отбелязаха бързо увеличение на доходите и на заетостта, както и значително намаление на нивото на бедност. Търговската политика на ЕС подпомага най-бедните икономики, като им предоставя и щедри едностранни търговски преференции. Като цяло прилагаме внимателно диференциран подход в зависимост от нивото на развитие на нашите партньори. Системно следим за съгласуваността с политиките за развитие, като например премахването на бедността.

В същото време отвореността на търговията продължава да подобрява нивото на благосъстояние, да стимулира заетостта и да повишава възнаграденията в развитите държави, в това число и в ЕС. Отвореността създава работни места. Съгласни сме обаче с това, че разходите за адаптиране в конкретни сфери или сектори могат понякога да бъдат високи, поради което се нуждаем от подходящи национални и европейски политики в областта на социалната закрила и пазара на труда, които да подпомагат работниците и предприятията в процеса на приспособяване. Това желание следва да бъде отразено в бюджетните ни приоритети в съответствие с прегледа на бюджета от Комисията през октомври 2010 г.⁸. При изготвянето на настоящото съобщение проведохме широки консултации в целия ЕС. Резултатите от това допитване и нашите вътрешни размисления доведоха до съставяне на основните елементи на програмата за търговска политика, които Комисията предлага да разгледа по време на настоящия си мандат. Тази политика ще се впише в новата институционална рамка на Договора от Лисабон, която трябва да се разглежда като източник на големи възможности, тъй като придава по-голяма прозрачност и легитимност на търговската политика на ЕС, дава нови правомощия на Европейския парламент по търговските въпроси и поставя началото на взаимно укрепване на нашата търговска и външна дейност както в Брюксел, така и в делегациите на ЕС в 136 държави по света.

Настоящото съобщение следва да се разглежда като ключов елемент на външното измерение на стратегията „Европа 2020“, но и като категоричен знак за намеренията на Европа да играе активна и енергична роля за насърчаване на програмата на търговската политика в рамките на Г-20 и на всички съответни форуми на световната търговия. В действителност отворените пазари ще изиграят ключова роля в постигането на солиден, устойчив и балансиран растеж, за който се ангажираха лидерите на Г-20 на срещата на високо равнище в Торонто.

2. Търговска и инвестиционна политика готова да посрещне утрешните предизвикателства

⁸ Съобщение на Европейската комисия относно прегледа на бюджета, 19.10.2010 г., стр. 15.

2.1. Интелигентен растеж: с бързи стъпки към бъдещето

Нашето икономическо бъдеще зависи от запазването на конкурентно предимство по отношение на иновационните продукти с висока стойност, които генерират дългосрочни и добре заплатени работни места⁹. Нашата търговска политика трябва да вземе това предвид и да разшири обхвата на нашата работа като включи за разглеждане и следните въпроси:

- Световната верига за доставки в производствения сектор не може да бъде ефективна без жизненоважното участие на транспортните, телекомуникационните, финансовите, бизнес и професионалните услуги. **Услугите** представляват 70 % от световното производство, но само една пета от световната търговия. Ниският дял на услугите в съвкупната търговия се дължи отчасти на естествени пречки (някои услуги изначално не подлежат на търгуване), но търговските пречки също играят важна роля. Търговските пречки, които продължават да стоят пред сектора на услугите, са като цяло по-големи, отколкото пречките пред производствените сектори. Според изчисленията тарифните еквиваленти са като цяло доста над 20 %, а често и много по-високи (вж. Таблица 2). Като използваме всички възможни средства, ще поискаме от нашите основни търговски партньори с развити и със зараждащи се пазарни икономики да предложат на нашите доставчици на услуги по-голяма отвореност, подобно на тази, която предлага вътрешният пазар на ЕС на доставчиците на услуги от трети държави, като в същото време съхраним целите си в съответствие с Конвенцията на ЮНЕСКО за културното многообразие от 2005 г. Ще продължим да предлагаме интегриране във *вътрешния пазар* на някои съседни държави (като Украйна, Молдова, кавказките държави, Египет, Йордания, Мароко и Тунис) в сектори като финансовите, пощенските и телекомуникационните услуги.

Както бе предложено по време на общественото допитване, би трябвало също така да се стремим да гарантираме, че регламентирането на услугите във всички трети държави е отворено, недискриминационно, прозрачно и обслужва обществен интерес, така че нашите доставчици също да могат по-добре да развиват своята дейност там. И на последно място — тъй като технологичните промени водят до появата на нови услуги и подобряват възможностите за търговия с трансгранични услуги, нашите търговски споразумения би следвало да намерят начин за предотвратяване на появата на нови пречки пред търговията с тези услуги.

- Отбелязан бе огромен растеж в движението на капитали и **преки чуждестранни инвестиции**. Понастоящем около половината от световната търговия се извършва между свързани лица на мултинационални предприятия, които търгуват с междинни стоки и услуги. Комисията предложи цялостна европейска политика в областта на инвестициите¹⁰, за да се отговори по-добре на потребностите на инвеститорите от всички държави-членки. С нея се цели въпросите за защитата и либерализацията на

⁹ Съобщение на Европейската комисия „Европа 2020 – водеща инициатива — Съюз за иновации“, COM(2010) 546 от 6.10.2010 г.
¹⁰ COM(2010) 343, 7.7.2010 г.

инвестициите да се включат в текущите търговски преговори. За тази цел скоро тя ще предложи актуализиране на съответните указания за водене на преговори, като започне с Канада, Сингапур и Индия. Комисията разглежда и въпроса дали сключването на индивидуални инвестиционни споразумения с други държави, като Китай например, би представлявало интерес.

- Секторът на **обществените поръчки** е сфера, в която чуждестранните пазари са особено затворени за предприятията от ЕС. С дял, представляващ повече от 10 % от БВП на големите индустриализирани страни, и растящ дял в страните със зараждащи се пазарни икономики, договорите за обществени поръчки са източник на стопански възможности в сектори, в които промишлеността на ЕС е силно конкурентоспособна. Това включва сектори като обществения транспорт, медицинските изделия, фармацевтичните и екологосъобразните технологии. Ще продължим да настояваме за по-отворен пазар на обществените поръчки в чужбина и по-специално ще се борим с дискриминационните практики. По време на двустранните преговори, както и в рамките на споразумението за обществените поръчки на Световната търговска организация ние винаги активно сме настоявали за повече достъп за нашите предприятия. Работим за бързото присъединяване на Китай към споразумението за обществените поръчки (СОП) на базата на амбициозно предложение в съответствие с ангажиментите, поети от Китай, за присъединяване към СТО. И ако нашият пазар е вече широко отворен, то пазарите на нашите основни търговски партньори са далеч по-затворени, особено на регионално и местно равнище (вж. Таблица 4 в приложението). Поради това през 2011 г. Комисията ще представи законодателно предложение за инструмент на ЕС, който да подобри способността ни за постигане на по-добра симетрия в достъпа до пазарите на обществени поръчки в развитите страни и в големите страни със зараждащи се пазарни икономики, на базата на изпълнението на нашите международни ангажименти. Също така е налице необходимост от по-добра симетрия между достъпа до програмите за изследователска и развойна дейност в третите държави и нашето собствено ниво на отвореност, както бе посочено в представеното неотдавна Съобщение „Съюз за иновации“¹¹.
- Търговските и инвестиционните потоци са ключът към **разпространението на иновациите и новите технологии** в целия ЕС и останалата част от света. Това се отнася както за „новите“ сектори като телекомуникациите, така и за по-„традиционните“ сектори като високотехнологичното текстилно производство. Пледираме за удължаване на мораториума върху митата, приложими върху електронната търговия, и ще продължим да полагаме усилия за актуализиране на **Споразумението за информационните технологии на СТО** от 1996 г. с оглед на разширяване на неговия обхват, отстраняване на нетарифните пречки пред търговията с тези продукти, като например двойните изпитвания за съответствие, и разширяване на географското покритие на членуващите в него страни¹².

¹¹ Вж. бележка под линия 9.

¹² Вж. предложението на ЕС, включено в документ G/IT/W/28 на СТО от 15 септември 2008 г.

- **Регулаторните пречки** пред търговията със стоки, услуги и инвестиции нанасят голяма вреда, особено прилаганите от големите ни търговски партньори, предвид интензивния характер на нашите търговски и инвестиционни взаимоотношения с тях. Неприемането и/или неизползването на международните стандарти, както и често тромавите изисквания за сертифициране или проверка, които засягат и промишлените продукти, както и нашия износ на селскостопански или рибни продукти, поражда особено безпокойство. Държавите имат право да определят свои собствени нива на обществена защита и да изготвят съответна нормативна уредба за това, като например да запазят високо ниво на защита на здравето и безопасността на човека и на околната среда. Разбира се, тази нормативна уредба трябва и да се прилага. Когато потребителите знаят, че такава нормативна уредба съществува и се прилага, те се чувстват по-сигурни при извършването на покупки, независимо дали на внесени или на местно произведени стоки и услуги.
- И ако разликите в законовите и подзаконовите разпоредби или липсата на общи стандарти или на взаимно признаване могат в някои случаи да бъдат оправдани, те твърде често са източник на сериозни разходи за нашите предприятия в чужбина. Въпреки че е трудно да бъдат количествено измерени, нетарифните пречки често са източник на търговски спорове; същевременно понижението на свързаните с тях търговски разходи може да доведе до значителни икономии¹³. Едно задълбочено сътрудничество в областта на нормативната уредба както за насърчаване на еквивалентността или конвергенцията (на правилата, стандартите, практиките за изпитване и сертифициране) на международната сцена, така и за свеждане до минимум на излишните разходи по регулирането в световен мащаб, е следователно важен аспект от нашите търговски взаимоотношения, особено с нашите ключови партньори, или при воденето на преговори за сключване на споразумения за свободна търговия или сходни преговори. Много още обаче остава да бъде направено. Ще призовем нашите основни търговски партньори да се присъединят към съществуващите инициативи за секторно сближаване на нормативните уредби като регламентите на Икономическата комисия за Европа на ООН относно автомобилите и да участват активно в разработването на международни стандарти или общи подходи на регламентиране в широк набор от сектори. Опитът всъщност показва, че в добре утвърдени промишлени сектори на ЕС като автомобилния сектор, сектора на обработващите машини и химическия сектор, и особено в бързоразвиващи се сектори като онлайн услугите и биотехнологиите, е много по-лесно потенциалните пречки да се предотвратят *преди* регулаторните практики да се затвърдят.
- Разбира се, известен брой трети държави признават предимствата на регулаторната система на ЕС в областта на единния пазар и адаптираха в съответствие с нея своите правила. В условията на придобиваща все по-глобални измерения икономика обаче при изработването на нашата нормативна уредба трябва да отделяме все по-голямо внимание на международния контекст и на необходимостта от оказване на подкрепа на нашите предприятия, за да могат да останат конкурентоспособни. Всъщност връзката, която съществува между отварянето на външната търговия и реформирането на вътрешния пазар, често е двупосочна, тъй като и в двата случая се стремим към намаляване на разходите, свързани с ненужните регулаторни пречки пред потока от стоки, услуги и

¹³ Работен документ на службите на Комисията „Търговията като двигател за просперитет“, глава III.2 „Нетарифните регулаторни пречки пред стоките“.

инвестиции. Трябва да положим повече усилия за подобряване на ефективността на вътрешните и външните политики, а оттам и за повишаване на конкурентоспособността на Европа на световния пазар¹⁴. Комисията ще проучи какви са начините за укрепване на взаимовръзките между вътрешните и външните регулаторни мерки и за подобряване на координацията между двете в сфери като държавната регулация и международните стандарти със специален акцент върху изработването на бъдещо законодателство. Тези въпроси се разглеждат и в съобщението на Комисията, озаглавено „Към Акт за единния пазар“¹⁵.

- Трябва да следим и за това, **временното движение на хора** за предоставяне на услуги¹⁶ да допринася за повишаване на конкурентоспособността на нашите доставчици на услуги и инвеститори както в ЕС, така и в чужбина. Привличането на най-висококвалифицираните специалисти от четирите краища на света е от изключително значение, за да могат нашите дружества и изследователски центрове да останат на гребена на иновационната вълна. Също така нашите дружества трябва да могат да изпращат европейски мениджъри и експерти в клоновете си в чужбина. Трябва да предлагаме същото третиране и на предприятията на нашите партньори, ако искаме да продължим да се ползваме от техните инвестиции в ЕС и от работните места, които те създават. Във връзка с това предложението за директива относно условията за приемане на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер би трябвало да допринесе за създаването на стабилна и отворена среда за лицата от трети държави, участващи във вътрешнокорпоративен трансфер в ЕС.

2.2. Приобщаващ растеж в ЕС и зад граница:

Въпреки ползите от глобализацията, хората в Европа открито се притесняват от някои от възможните последици, по-специално за заетостта¹⁷, като в същото време настояват за разработването на политики, които предлагат повече възможности за развиващите се страни.

- Като цяло **отворената търговия създава повече работни места**, но тъй като постигането на по-висок растеж налага прехвърляне на ресурси към най-рентабилните сектори, това може да доведе до загуба на работни места в някои сектори. Поради това отварянето на пазара трябва да е съпроводено с политики, които позволяват на хората да се приспособят към тези промени. Въпреки че за въвеждането на подходящите съпътстващи политики в областта на социалната закрила, образованието и пазара на труда отговорност

¹⁴ Вж. Заключениеята на Съвета по конкурентоспособност: „Приоритети на вътрешния пазар в следващото десетилетие“, параграфи 6 и 14, 4.12.2009 г.

¹⁵ COM(2010) 608, 27.10.2010 г.

¹⁶ В жаргона на СТО това се нарича „Модул 4: либерализация на услугите“.

¹⁷ Съгласно специалното проучване на Евробарометър № 357, 30 % от тези, които смятат, че не се ползват от предимствата на международната търговия, са посочили като причина за това отражението върху безработицата. Отговорилите са били на мнение, че основният приоритет на търговската политика на ЕС би трябвало да бъде създаването на работни места в ЕС.

носят държавите-членки, ЕС оказва допълнителна подкрепа посредством редица инструменти (в това число и структурните фондове). Един от тези инструменти е **Европейският фонд за приспособяване към глобализацията (ЕФПГ)**. Чрез разширяването и опростяването на ЕФПГ, ЕС би могъл да направи повече, за да се помогне на хората, изгубили своята работа, да се приспособят и преквалифицират, с което да се смекчат последиците от някои големи сътресения в държавите-членки.

- Приобщаването е също толкова важно и зад границите на ЕС. Ние сме поели ангажимент за насърчаване на устойчивото развитие и популяризиране на международните трудови норми и достойните условия на труд и извън границите на ЕС. Интегрирането на развиващите се страни в световната икономика допринася, разбира се, за премахване на бедността и благоприятства по-добрите условия на труд. Такъв е подходът на ЕС в рамките на **споразуменията за икономическо партньорство** с държавите от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн: благоприятстване на развитието посредством насърчаване на регионалната интеграция, създаване на търговски и инвестиционни възможности и подобряване на икономическото управление.
- В началото на 2011 г. ще предложим реформиране на „**Общата система за преференции**“ на ЕС. Целта на това, наред с другото, е ползите да се съсредоточат върху най-нуждаещите се държави и върху държавите, които ефективно прилагат международните трудови норми и принципите за правата на човека, защитата на околната среда и доброто управление.
- През 2011 г. Комисията ще приеме **Съобщение относно търговията и развитието**. Като цяло в него ще се разгледат начините, по които нашата търговска политика може най-добре да подпомогне развитието, като например специалното и диференцираното третиране, предоставяно на развиващите се държави, подкрепата на свързаните с търговията реформи и отстраняването на структурните пречки пред интегрирането им в световната търговия. В допълнение в това съобщение ще се включат и предложения за начините, по които търговията може да подпомогне трети държави, засегнати от **природни бедствия** като земетресението в Хаити или наводненията в Пакистан неотдавна.

2.3. Устойчив растеж в ЕС и зад граница:

Търговската политика би трябвало да продължи да подкрепя целите в областта на екологосъобразния растеж и измененията на климата, и по-специално по отношение на намаляването на въглеродните емисии. Трябва да следим за това, нашата промишленост да е в състояние да запази своята конкурентоспособност в устойчивата икономика на бъдещето, в това число в рибното стопанство и селскостопанския сектор, в които ще бъдат извършени нови реформи.

- По отношение на **измененията на климата**, приоритет за нас остава сключването на световно споразумение, в което за всички страни са определени цели за намаляване на въглеродните емисии. Търговската политика следва да подкрепя мерките, насочени срещу измененията на климата, посредством премахване на пречките пред търговията с екологосъобразни стоки и услуги¹⁸. Комисията поддържа становището, че възможността за мерки за приложимо на границите коригиране поражда редица въпроси, както бе посочено в представеното неотдавна съобщение на Комисията¹⁹.
- Погледнато в по-общ аспект, търговската политика следва да продължи да **укрепва и насърчава екологосъобразния растеж** по света в други области като енергетиката, суровинната ефективност и опазването на биоразнообразието. Ще продължим да отделяме специално внимание на **изпълнението на тези глави от** нашите търговски споразумения, които **са посветени на устойчивото развитие** и на тясното сътрудничество с гражданското общество.
- **Устойчивото и несъпроводено с изкривяване на правилата на лоялната конкуренция снабдяване със суровини и енергия** е от стратегическа важност за конкурентоспособността на икономиката на ЕС. Това бе недвусмислено подчертано от голям брой представители на стопанския сектор и на гражданското общество по време на общественото допитване. Някои правителства извън ЕС развиват промишлени политики, които предизвикват смущения в доставките и други изкривявания. В своя стратегически документ²⁰ от 2008 г., посветен на суровините, Комисията представи цялостен подход за гарантиране на сигурността на доставките на суровини за предприятията в ЕС в различни области на политиката, в това число и търговската политика. Комисията подготвя за края на 2010 г. ново съобщение относно изпълнението на стратегията и по-нататъшните действия. Ще приложим съществуващите търговски правила в най-пълна степен, ще положим усилия за създаването на механизъм за мониторинг на ограниченията за износ, ще договорим правила в рамките на текущите двустранни преговори и ще разгледаме по-подробно многостранните разпоредби и тези, които се отнасят до няколко страни, като споразумението на ОИСР, основано на „най-добрите практики“. Този подход и диалогът ни с трети държави по въпроса трябва да продължат да бъдат напълно съгласувани с целите за развитие, насочени към премахване на бедността и добро управление, но трябва да се отбележи, че ограниченията, налагани върху доставките на суровини, често нанасят сериозни вреди на други развиващи се държави. Поради това трябва да се заемем с този проблем.

¹⁸ Вж. бележка под линия 13.

¹⁹ Съобщение на Комисията COM (2010) 265 от 26 май 2010 г.: „Анализ на възможните варианти след намаляването с 20 % на емисиите на парникови газове и оценка на опасността от изместване на въглеродни емисии“.

²⁰ COM (2008) 699, 4.11.2008 г. „Инициатива за суровините — посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и COM (2010) 614, 27.10.2010 г., „Интегрирана индустриална политика за ерата на глобализацията — Извеждане на преден план на конкурентоспособността и устойчивото развитие“.

- Що се отнася до **енергетиката**, ще се възползваме както от двустранните, така и от многостранните преговори, за да включим търговски разпоредби, които ще ни помогнат да постигнем диверсификация на енергийните доставки (в интерес и на енергийната сигурност), свободно преминаване и насърчаване на търговията с устойчива енергия, когато пречки в трети държави възпрепятстват бързото развитие на сектора за производство на енергия от възобновяеми източници на ЕС.

3. Актуализиране на графика за водене на преговори с цел стимулиране на растежа

В първата част на настоящото съобщение и в придружаващите документи се обяснява това как търговската политика може да допринесе за растежа. Тя представлява външното измерение на стратегията „Европа 2020“. Нашият приоритет в търговската политика сега трябва да бъде постигането на по-добър достъп до най-големите и бързоразвиващи се икономики в света, посредством, по-специално, сключването на амбициозни търговски споразумения.

3.1. Приключване на кръга от преговори от Доха и доразвиване на системата, основана на многостранни правила

Въпреки бавния напредък, приключването на кръга от преговори от Доха остава наш основен приоритет. Потенциалните ползи са твърде големи, за да бъдат пренебрегнати. 2011 година е следващата идеална възможност за сключването на амбициозно, балансирано и всеобхватно споразумение, към което *всички* основни заинтересовани страни ще дадат своя съществен принос и от което *всички* заинтересовани страни, малки и големи, биха могли да извлекат полза. Приключването на кръга от преговори от Доха би могло да даде силен тласък на световната икономика. Световната търговия би могла да се увеличи с над 300 млрд. EUR годишно, а световният приход с над 135 млрд. EUR²¹.

Успешното приключване на кръга от преговори от Доха би потвърдило ключовата роля на либерализацията на многостранната търговия и нормотворчество. Това би укрепило и позициите на СТО като могъщ щит срещу връщане към протекционизма — една от основните разлики между кризата в наши дни и тази от 30-те години. Ще оползотворим по-добре капацитета за извършване на наблюдение и контрол на СТО и ще пледираме за неговото укрепване. Това би могло да включва подобряване на партньорските проверки, прозрачност и многостранен преглед на търговските политики с оглед на предотвратяване на възможни тенденции към протекционизъм, изпълнение на съществуващи търговски споразумения и разпоредби и подобряване на търговските практики в трети държави. Присъединяването на нови страни също ще продължи да бъде приоритет за нас. И на последно място, ще положим усилия да

²¹ Център за прогнозни проучвания и международни данни (СЕРП), „Икономическо отражение на потенциалните резултати от Програмата за развитие от Доха“, окончателен доклад, поръчан от Европейската комисия, февруари 2009 г.

укрепим единствената по рода си система за уреждане на спорове на СТО. Това ще наложи утвърждаване на съдебния характер на процеса и предоставяне на секретариата на СТО на допълнителни ресурси за тази цел.

Укрепването на позициите на СТО като ключов орган за справяне с предизвикателствата, които налага световното икономическо управление, наред с други субекти като Г-20 например, е източник на системна полза в дългосрочен план. Във връзка с това ще сформираме група от изтъкнати специалисти от развитите и развиващите се държави, за да получим независими препоръки, които да ни помогнат да оформим нашата европейска визия за бъдещата програма и работа на СТО за периода след кръга от Доха.

3.2. Приключване на текущата програма за преговори по споразумения за свободна търговия

Програмата „Глобална Европа“, която предвижда сключването на амбициозно ново поколение двустранни търговски споразумения с важни търговски партньори, е сериозна задача. Някои страни със зараждащи се пазарни икономики вече представляват сериозен дял от световната търговия, който продължава да расте. При определянето на нивото на нашите амбиции, ще продължим да вземаме предвид различната степен на развитие на нашите търговски партньори. Тази програма обаче е верният път, по който трябва да върви Европа, и той започна да дава резултати.

Това е мащабна програма, която съдържа сериозни предизвикателства, не на последно място и поради това, че рамката на новите търговски споразумения излиза извън вносните мита, чието значение намаля, и обхваща регулаторните пречки пред стоки, услуги и инвестиции, правата на интелектуална собственост, държавните поръчки, защитата на иновациите, устойчивото развитие (например достойните условия на труд, трудовите норми и опазването на околната среда) и други важни въпроси.

Ползите обаче би следвало да са съществени. При условие че всички тези текущи преговори приключат успешно:

- близо половината от външната търговия на ЕС ще бъде обхваната от споразумения за свободна търговия;
- средната митническа ставка, налагана върху износа на ЕС, ще спадне приблизително наполовина (до около 1,7 %), а средната митническа ставка, налагана върху вноса в ЕС, ще спадне с една пета (до 1,3 %) ²², и
- взети заедно и като част от приноса на бъдещата търговска политика към растежа, тези различни споразумения за свободна търговия би следвало да доведат до увеличение на БВП на ЕС с до 0,5 % в дългосрочен план ²³.

²² Раздел Section III.1 от Работния документ на службите на Комисията „Търговията като двигател за просперитет“. В него става основно въпрос за митническите ставки, налагани върху промишлените продукти.

Приключихме успешно преговорите за сключване на споразумения за свободна търговия с Корея, както и с Перу, Колумбия и Централна Америка. Преговорите със страните от Персийския залив, Индия, Канада и Сингапур са в напреднал стадий. Подновихме важните преговори със страните от МЕРКОСУР. Приключването на нашата текуща програма по сключването на споразумения за свободна търговия, фокусирани върху конкурентоспособността, остава наш приоритет. Ние би трябвало да се възползваме активно от бързоразвиващата се регионална търговия в Източна Азия и да преследваме нашите стратегически икономически цели в региона, наред с другото, като се присъединим към бързоразвиващата се мрежа от зони за свободна търговия в този регион. Поради това ще се опитаме да разгърнем и приключим двустранните преговори с Асоциацията на страните от Югоизточна Азия (ASEAN), като започнем с Малайзия и Виетнам, и да задълбочим нашите търговски и инвестиционни връзки с Далечния изток.

Наред с това, както и за да помогнем за създаването на зона на споделен просперитет със съседните на Европа държави, ще работим за сключването на задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия в рамките, съответно, на Източното партньорство и на Евро-средиземноморското партньорство, с което на държавите от региона се дава възможност за участие във вътрешния пазар, след като изпълнят съответните условия. Това продължава да е мощен двигател за промяна посредством сближаване на правните уредби и отстраняване на митническите ставки и други пречки, успоредно с договарянето на споразумения за асоцииране, с оглед на постигането на икономическа интеграция в контекста на политическо асоцииране.

Казано накратко — с приключването на програмата значително ще се подобри начинът, по който извършваме стопанска дейност с останалата част от света.

3.3. Привличане на нашите стратегически икономически партньори в области като търговията, инвестициите и сближаването на нормативните уредби

През септември Европейският съвет определи за ключова цел активизирането на търговията със стратегическите партньори на ЕС, като призова за предприемане на конкретни действия, които *„да позволят сключването на амбициозни споразумения за свободна търговия, да осигурят на европейските предприятия по-голям достъп до пазара и да задълбочат сътрудничеството в областта на нормативната уредба с големите трети държави“*. Той припомни обаче, че тези партньорства трябва да *„функционират двупосочно, на базата на взаимните интереси и ползи и на убеждението, че всички заинтересовани страни имат както права, така и задължения“*²⁴.

²³ Раздел II от Работния документ на службите на Комисията „Търговията като двигател за просперитет“.

²⁴ Заклучения на Европейския съвет, 16 септември 2010 г., параграф 4.

Поради размера и потенциала на техните икономики, както и поради влиянието, което те имат върху световната икономика, САЩ, Китай, Русия, Япония, Индия и Бразилия трябва да бъдат обект на особено внимание на нашата търговска политика. Търговските ни отношения с тези държави са от стратегическо значение за ЕС поради различни причини. Понастоящем те трябва да станат наш основен приоритет. В момента сме в процес на интензивни преговори с Индия за сключване на споразумение за свободна търговия. Отношенията ни с Бразилия ще претърпят промяна след приключването на наскоро подновените преговори за споразумение за асоцииране между ЕС и Меркосур.

Състоянието и перспективите на взаимоотношенията ни с останалите четири стратегически икономически партньора са представени по-долу.

САЩ несъмнено са най-големият търговски и инвестиционен партньор на ЕС. Въпреки възникващите понякога спорове, трансатлантическите търговия и инвестиции се извършват много по-свободно, отколкото в почти цялата останала част на света. Най-големите пречки, които остават да бъдат преодолени, се дължат на разликите в стандартите и нормативните уредби от двете страни на Атлантика, въпреки че имаме твърде сходни регулаторни цели. Залогът е голям, както показва проведено наскоро изследване, от което става ясно, че с премахването дори само на половината от нетарифните пречки пред търговията със САЩ, ще се стигне до 0,5-процентно повишение на БВП на ЕС²⁵. Трансатлантическият икономически съвет е отличен форум, който дава политически насоки при провеждането на сложен комплекс от различни диалози в областта на регулирането и др. Той може по този начин да допринесе за сближаване на нормативните уредби. Нашият приоритет би следвало да се състои именно в избягването на бъдещи пречки, особено в секторите на иновациите, енергийната ефективност и високите технологии, както стана съвсем ясно по време на общественото допитване.

Китай е вторият по размер търговски партньор на ЕС. Страната е не само източник на потребителски стоки на ниски цени, но и на ключови входящи ресурси за нашите производствени отрасли. Тя е и бързо разрастващ се пазар за нашия износ. Търговският ни обмен с Китай обаче остава доста под това, което би могло да бъде. Продължават да съществуват сериозни пречки пред достъпа до пазара - под формата на стандарти и нормативни разпоредби, услуги, инвестиции и обществени поръчки, както и недостатъчно прилагане на правата на интелектуалната собственост, непрозрачна система за стандартизация, тромави сертификационни процедури и мерки на промишлената политика, насочени към заместване на вноса, принудителен трансфер на технологии и предоставяне на местните производители на преференциален достъп до суровини. ЕС оспори някои от тези мерки както в рамките на СТО, така и на двустранно равнище, и ще продължи да го прави.

²⁵ Вж. изследването „Non tariff measures in EU-US trade and investment“ („Нетарифни мерки в търговията и инвестициите между ЕС-САЩ“), проведено през 2009 г. от Ecorys. То може да бъде намерено на следния адрес: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/december/tradoc_145613.pdf

В по-всеобхватната рамка на икономическия и търговски диалог на високо равнище ще пледираме за политики, които са по-добре съгласувани с правилата на пазарната икономика, и ще се опитаме да отстраним причините на настоящите големи дисбаланси.

Япония има огромно желание за икономическа интеграция с основните си търговски партньори, в това число и с ЕС. Въпреки че митническите ставки в Япония са като цяло ниски, регулаторните пречки пред търговията със стоки, услуги, инвестиции, както и пред обществените поръчки, остават големи²⁶ и повече от всякога се считат за непреодолими. Способността на Япония да докаже, че тези пречки могат да бъдат отстранени, е ключът към по-тясна икономическа интеграция между ЕС и Япония. Въпросът подлежи в момента на разглеждане от Групата на високо равнище, създадена на последната среща на върха ЕС — Япония.

Русия е нашият най-важен близък съсед. Тя е и второто по размер направление на износа на ЕС, третият по големина източник на внос в ЕС в световен мащаб и най-големият доставчик на енергия за много държави-членки. Интегрирането на Русия в СТО остава ключова цел на търговската политика на ЕС в краткосрочен план, което също бе ясно посочено от много от участниците в нашето обществено допитване. Това ще бъде най-важната отделна мярка за включването на Русия в световната система, което би стимулирало модернизацията и диверсификацията на нейната икономика. Междувременно подлежащото в момента на преговори двустранно споразумение между ЕС и Русия, което трябва да замени настоящото споразумение за партньорство и сътрудничество, би подпомогнало постигането на по-ефективна, стабилна и предвидима търговска среда, както и на по-добър баланс между съответните ни права и задължения. Постепенно излизаме от кризата и Русия би трябвало например да отмени едностранното повишение на митническите ставки, наложено от 2007 г. насам.

Ще задълбочим сътрудничеството си с тези държави, особено посредством създадените за тази цел различни форуми. На по-късен етап ще проверим дали тези форуми позволяват да се преодолее предизвикателството, пред което се изправяме при развитието на търговските и инвестиционните ни връзки с тези държави, като по-специално вземем предвид значението, което Европейският съвет придава на този въпрос.

4. Програмата за прилагане и изпълнение

ЕС трябва да задълбочи усилията си, за да гарантира спазването на нашите права по силата на двустранни и многостранни споразумения, насочени към отварянето на незаконно затворени пазари. Надлежащото прилагане на търговските правила е задължителен аспект на търговската политика. То позволява сключените на теория търговски споразумения да доведат до конкретни резултати за

²⁶ Доклад на Copenhagen Economics (2010 г.) „Assessment of barriers to trade and investment between the EU and Japan“ („Оценка на пречките пред търговския и инвестиционен обмен между ЕС и Япония“), който може да бъде намерен на следния адрес: available at <http://ec.europa.eu/trade/analysis/chief-economist/>.

хората и дружествата на практика. Това важи с особена сила за малките и средните предприятия (МСП). Опасението за еднородно прилагане на правилата е отразено и в общественото мнение²⁷.

В глобален план Комисията ще продължи да следи с особено внимание мерките, предприемани от търговските партньори за излизане от икономическата криза, инициатива, която беше приветствана от участниците в нашето обществено допитване. Ангажиментът, поет през 2008 г. от Г-20 (ангажимент, който бе подновен през 2010 г., а обхватът му бе разширен до 2013 г.), да не се въвеждат протекционистични мерки, играе важна политическа роля във връзка с това и бе широко, макар и не изцяло, спазен от партньорите. Ще продължим да следим внимателно спазването на този ангажимент и ще изготвяме редовни доклади по въпроса. Призоваваме нашите партньори от Г-20 да предприемат стъпки за оттегляне и отменяне на рестриктивните мерки върху търговията, въведени по време на световната финансова криза. Освен това ще водим яростна борба с всяка проява на тенденция към протекционизъм, която би могла да навреди на нашите интереси. Вече установихме наличието на мерки, които нанасят особена вреда (като политики, насърчаващи закупуването на национални продукти, които се появиха в началото на икономическата криза в редица държави), и поискахме те да бъдат отменени. Освен това трябва да настояваме за **системното изпълнение** на всички търговски споразумения, като следим отблизо за изпълнението им от нашите партньори и налагаме зачитане на нашите права, включително посредством механизма за уреждане на спорове и Регламента относно търговските бариери на ЕС, по целесъобразност.

По отношение на **двустранните споразумения**, ще дадем приоритет на изпълнението на споразуменията за свободна търговия, особено що се отнася до регулаторния аспект и нетърговските пречки. Началото ще бъде дадено със споразумението за свободна търговия между ЕС и Корея, в което се предвиждат амбициозни ангажименти, по-конкретно по въпроси от областта на регулирането, които могат да бъдат решени посредством бърза процедура за разрешаване на спорове или посредничество.

Стратегията за достъп до пазара ще продължи да бъде основен аспект от нашите мерки по прилагане²⁸. Нашето партньорство с държавите-членки и предприятията ни позволи да създадем в трети държави и в Брюксел екипи за достъп до пазара. Участниците в нашето обществено допитване потвърдиха, че стратегията за достъп до пазара е довела до много добри конкретни резултати при отстраняването на търговските пречки в трети държави и при подобряването на условията за достъп до пазара на дружествата от ЕС на място. Съгласуваните действия на Комисията, държавите-членки и предприятията допринесоха за отстраняване на пречките в голям брой сектори и трети държави с много висок потенциал за износ. Сред последните примери са строгите изисквания за етикетирание в текстилната промишленост в Египет, изискванията за проверка на животински продукти в Украйна, лицензите за вноса на гуми в

²⁷ Съгласно специално проучване на Евробарометър № 357, гражданите на ЕС са на мнение, че един от ключовите приоритети на търговската политика на ЕС би трябвало да бъде гарантиране на това, че навсякъде по света се прилагат едни и същи правила.

²⁸ Вж. Доклад „Прилагане на съобщението на Комисията: „Глобална Европа: тясно сътрудничество за осигуряване на достъп до пазари за европейските износители“, от 18 април 2007 г.

Индия (където обаче пречките, свързани с изискванията за сертифициране, все още остава да бъдат отстранени), процедурите по сертифициране на играчки в Бразилия или условията за достъп до пазара на пощенски пратки от Канада²⁹. В съответствие с целта ни за укрепване на мерките по прилагането, ще разгледаме възможността за създаване на допълнителни екипи за достъп до пазара в половин дузина трети държави и ще укрепим 33-те съществуващи екипа, като отделим особено внимание на наблюдението на изпълнението на споразуменията за свободна търговия. Ще си сътрудним по конкретни случаи и с третите държави, с които имаме еднакви опасения относно достъпа до пазара. И на последно място, както това бе посочено в Съобщението „Европа 2020“, ще изготвим годишен доклад за пречките пред търговията и инвестициите, в който се прави преглед на търговските пречки и протекционистичните мерки в трети държави. Този доклад ще доведе до предприемането на съответни мерки по прилагането и ще предвиди възможност за „посочване и порицаване“ на трети държави.

Ще работим съвместно и с основните ни партньори, за да укрепим и координираме по-добре действията, предприемани от органите за наблюдение на пазара с оглед на осигуряване на **потребителската безопасност**.

През 2005 г. Комисията представи предложение за законодателство относно **обозначаването на произхода върху внесените крайни продукти**, за да бъдат потребителите по-добре информирани. Бързото му приемане от Парламента и Съвета би създало по-равнопоставени условия по отношение на третите държави в тази сфера.

Особено внимание ще бъде отделено на **международното митническо сътрудничество** в рамките на двустранните споразумения и на Световната търговска организация. Ефикасните митнически процедури намаляват разходите по приваждане в съответствие за търговците, улесняват законната търговия и ни помагат да се справим с нарастващите рискове в областта на сигурността, безопасността и правото на интелектуална собственост.

Изключително важно е интелектуалната собственост, свързана със стоките, услугите и преките чуждестранни инвестиции в ЕС, да бъде надлежно защитена. За да подобрим спазването на правото на интелектуална собственост и да рационализираме процедурите, в момента правим преглед на правилата, които уреждат действията на митническите органи по границите на ЕС. Ще преразгледаме и стратегията ни от 2004 г. относно прилагането на **правата на интелектуална собственост** в трети държави, за да отговорим на новите предизвикателства. За да съхранят и повишат своята конкурентоспособност в основаната на знанието икономика, нашите дружества и собственици на права на интелектуална собственост се нуждаят от това интелектуалната собственост, в това число и географските указания, да бъдат защитавани и спазвани на всички чуждестранни пазари, и особено в страните със зараждащи се пазарни икономики.

²⁹ Вж. доклад „Implementing the Market Access Strategy - Annual Report 2009“ („Изпълнение на стратегията за достъп до пазара — годишен доклад за 2009 г.), който се намира онлайн на следния адрес: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/march/tradoc_145851.pdf

В този контекст по-добро хармонизиране на правилата по отношение на интелектуалната собственост в ЕС би довело до подобряване на способността на Комисията да договаря, от името на ЕС, по-сериозни ангажименти, свързани с интелектуалната собственост, с нашите ключови търговски партньори. В споразуменията за свободна търговия, които понастоящем са предмет на преговори, клаузите във връзка с правото на интелектуална собственост следва, доколкото това е възможно, да предлагат ниво на защита на правото на интелектуална собственост, идентично с нивото на защита в ЕС, като се взема предвид нивото на развитие на засегнатите държави. Търговското споразумение за борба с фалшифицирането има за цел да установи всеобхватна международна рамка – сборник на най-добрите практики, която ще помага на неговите членове да водят ефективна борба с нарушението на правата на интелектуална собственост. След като бъде договорено и приложено, Търговското споразумение за борба с фалшифицирането успешно ще въведе нов международен стандарт на базата на споразумението ТРИПС на СТО.

Поетият от нас ангажимент за отваряне на търговията зависи от лоялната конкуренция между местните и чуждестранните производители на базата на същински сравнителни преимущества. Защиатаваме производството на ЕС от изкривявания или нарушения на международната търговия, като прилагаме **инструменти за търговска защита** в съответствие с правилата на СТО. Ще прилагаме тези инструменти към нови форми на изкривяване на търговията като субсидирането на стратегически сектори, включително в случаите, когато трети държави използват ограничения на износа, за да осигуряват косвена полза за отраслите надолу по веригата. Ще продължим да прилагаме нашите строги правни и икономически стандарти и очакваме от нашите партньори да сторят същото. Ще оказваме подкрепа на предприятията от ЕС, ако трети държави използват инструменти за търговска защита по нелоялен начин, включително като отнасяме тези въпроси до СТО, по целесъобразност. С оглед на промените, внесени с Договора от Лисабон, и/или на резултатите, които ще бъдат постигнати в рамките на кръга от преговори от Доха в главата, посветена на правилата, ще преценим дали да продължим да актуализираме и модернизираме нашите инструменти за търговска защита и начина, по който трябва да стане това.

Отсъствието на правила по отношение на конкуренцията и държаните помощи в трети държави или тяхната неефективност ограничава достъпа до пазара на износителите от ЕС. Следователно от стратегически интерес за ЕС е да разработи международни правила, за да гарантира, че европейските предприятия в трети държави не страдат от нелоялно субсидиране на местни дружества или от антиконкурентни практики. Многостранен набор от правила, приети в рамките на СТО, би бил най-доброто решение. Много ключови въпроси могат обаче да бъдат решени и посредством двустранни споразумения.

Ще положим повече усилия да отговорим на опасенията на МСП, като признаем, например, че като вносители, ползватели, жалбоподатели или износители, те често са поставени в тежко положение поради скъпоструващите разследвания на търговската защита. Освен това през 2011 г. Комисията ще представи съобщение относно възможните мерки за подпомагане на МСП, които желаят да развият своята международна дейност.

Също така ще укрепим ролята на делегациите на ЕС като звена за контакт за предприятията от ЕС в чужбина и ще създадем специфични структури в помощ на бизнеса в трети държави, по целесъобразност.

5. Обществено допитване и оценка на въздействието

Допитването до представители на гражданското общество и на основните заинтересовани страни, както и до Европейския парламент и нашите държави-членки, ни предостави ценни сведения за изготвянето на настоящия документ³⁰. Получихме 302 отговора от 37 държави, в това число и 23 държави-членки, които бяха обобщени в отделен документ.

Допитването до заинтересованите страни при изготвянето на политики и предлагането на мерки остава наш ангажимент. Допитването до представители на гражданското общество е основен аспект на нашия процес на разработване на политики; ние предоставяме на участниците в нашето обществено допитване обратна информация, когато това е възможно. Това до известна степен вече е постигнато посредством редовно провежданите с гражданското общество диалози по въпросите на търговията: редовни структурирани срещи по въпроси от областта на търговската политика, които са от интерес за голяма част от обществото и които насърчават активното и пълноценно участие на гражданското общество в процеса на изработване на търговската ни политика.

Ще превключим на по-висока скорост, като направим оценките на въздействието неделима част от процеса на изработване на търговската политика. Това предполага извършването на оценки на въздействието за всички нови търговски инициативи с потенциално сериозно икономическо, социално или екологично въздействие върху ЕС и неговите търговски партньори, в това число и развиващите се страни. Ще следим особено за допитването до гражданското общество и за неговото участие в оценките на въздействието върху устойчивото развитие, които извършваме по време на търговски преговори. След приключване на преговорите и преди полагане на подпис, ще изготвяме анализ на последиците от предлаганото споразумение за ЕС, който ще бъде представян на Парламента и на Съвета. И на последно място — ще извършваме по-системни *последващи* оценки, за да подпомагаме мониторинга на въздействието от съществуващите търговски споразумения на ЕС.

6. Търговия и външни отношения

Нашата цел е да направим така, че ролята на ЕС в международната политика и глобалното управление да бъде съизмерима с икономическата ни тежест.

³⁰ Вж. доклада и отделните отговори на следния адрес: http://trade.ec.europa.eu/consultations/?consul_id=144

Търговската политика има своя собствена икономическа логика и по свой начин допринася за външната дейност на Съюза. Търговията и търговската политика укрепват международното влияние на ЕС и координирането на действията на равнището на ЕС би трябвало да преследва и подкрепя икономическите интереси на ЕС в трети държави. Търговската и външната политика могат и трябва да се укрепват взаимно. Това важи за области като политиката за развитие и прилагането на санкции на ООН, но също и за създаването на добри стимулиращи мерки в рамките на нашите търговски и политически взаимоотношения с трети държави или посредством специфични търговски инструменти като Общата система за преференции или споразуменията за свободна търговия. Целта е да стимулираме нашите партньори да насърчават зачитането на човешките права, трудовите норми, околната среда и доброто управление, в това число и в данъчната сфера. Други аспекти на външната дейност като делегациите на ЕС в чужбина би трябвало да подпомагат изпълнението на нашата търговска програма и да оказват помощ на нашите предприятия в чужбина. Нашата **система за контрол на вноса** на стоки с двойна употреба, която обслужва цел на външната политика и политиката за сигурност, е друг пример за взаимодействие между търговската политика и външното действие. Въпреки че през последните 20 години бе постигнат сериозен напредък в създаването на напълно разгърната система за контрол на износа в ЕС, разликите между националните мерки по прилагането в ЕС биха могли да доведат до намаляване на ползите от единния пазар и от общата търговска политика. Реформите, предприемани в тази сфера от партньорите на ЕС, сред които и САЩ, са ясно доказателство за икономическото значение на контрола на вноса и за необходимостта от полагане на допълнителни усилия за укрепване на конкурентоспособността на износа на ЕС, като в същото време се гарантират възможно най-високи равнища на сигурност. Ще продължим да разгръщаме мерките за контрол на износа, насочени към постигането на по-опростена и по-прозрачна стопанска среда за износителите от ЕС, които в същото време допринасят за укрепване на усилията, полагани в областта на международната сигурност. Ще представим зелена книга, за да проведем допитване относно функционирането на сегашната система и евентуалните сфери, в които има нужда от реформи.

7. **Заклучения**

В настоящото съобщение се представя начинът, по който нашата търговска и инвестиционна политика би могла да допринесе за постигането на целта за устойчив икономически растеж, който би трябвало да доведе до създаване на повече работни места и до съхранение на нашата система за социална сигурност. За да се постигне тази цел, всички заинтересовани страни, институциите на ЕС и държавите-членки трябва да поемат сериозен ангажимент.

В обобщение на казаното по-горе:

1. Ще продължим изпълнението на нашата програма за водене на преговори:

- ще приключим кръга от преговори от Доха възможно най-бързо и най-късно до края на 2011 г.;

- ще сформираме група от изтъкнати специалисти от развитите и развиващите се държави, за да получим независими препоръки, които да ни помогнат да оформим нашата европейска визия за бъдещата програма и работа на СТО за периода след кръга от Доха;
- ще се опитаме да постигнем съществен напредък в двустранните търговски преговори, ще започнем нови търговски преговори с държавите от ASEAN и ще предложим провеждането на самостоятелни преговори по въпросите на инвестициите с ключови партньори;
- ще продължим преговорите със съседните на ЕС държави с крайната цел за сключване на задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия, които да привлекат постепенно по-близо до единния пазара всички съседни държави;

2. Ще задълбочим нашите стратегически партньорства

- ще представим по-подробно начина, по който възнамеряваме на укрепим взаимоотношенията си със стратегическите партньори, за да разгледаме въпросите, които представляват пречка пред функционирането на пазарите в 21-ви век и ще направим равностметка на постигнатото до края на 2012 г.;

3. Ще изведем търговската политика на преден план

През 2011 г.:

- ще направим законодателно предложение за инструмент на ЕС, който ще помогне за постигането на трайна и по-добра симетрия в достъпа до пазара на обществени поръчки в развитите страни и в големите страни със зараждащи се пазарни икономики;
- ще приключим дебата с държавите-членки и Европейския парламент по въпроса за нова инвестиционна политика за ЕС;
- ще представим становището си относно начина, по който можем да развием взаимната подкрепа при отварянето на вътрешния и външния пазар, по-специално що се отнася до нормите, свързани със стоките и услугите;
- ще приемем съобщение на Комисията относно търговията и развитието и ще представим законодателно предложение за реформа на Общата система за преференции за развиващите се държави;
- ще приемем зелена книга, с която ще се опитаме да подобрим нашата система за контрол на вноса;

- ще представим съобщение относно възможните мерки за подпомагане на МСП, които желаят да развият своята международна дейност;

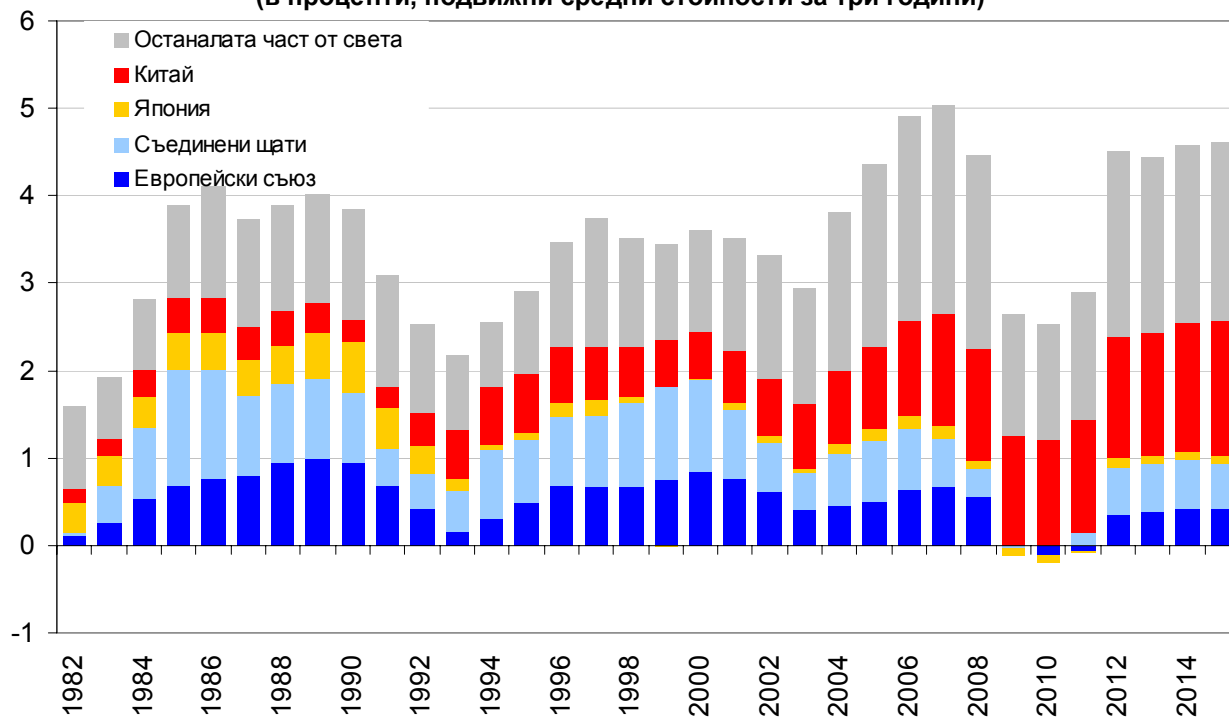
4. Ще приложим мерки за зачитане на нашите права

- ще преразгледаме стратегията ни относно зачитането на правата на интелектуална собственост в трети държави, както и митническия ни регламент що се отнася до контрола на прилагането на правата на интелектуална собственост по границите на ЕС;
- считано от 2011 г. нататък, ще изготвяме за пролетното заседание на Европейския съвет годишен доклад за пречките пред търговията и инвестициите, който ще бъде основното ни средство за наблюдение на търговските пречки и протекционистичните мерки и за предприемане на съответни мерки по прилагането.

ПРИЛОЖЕНИЕ

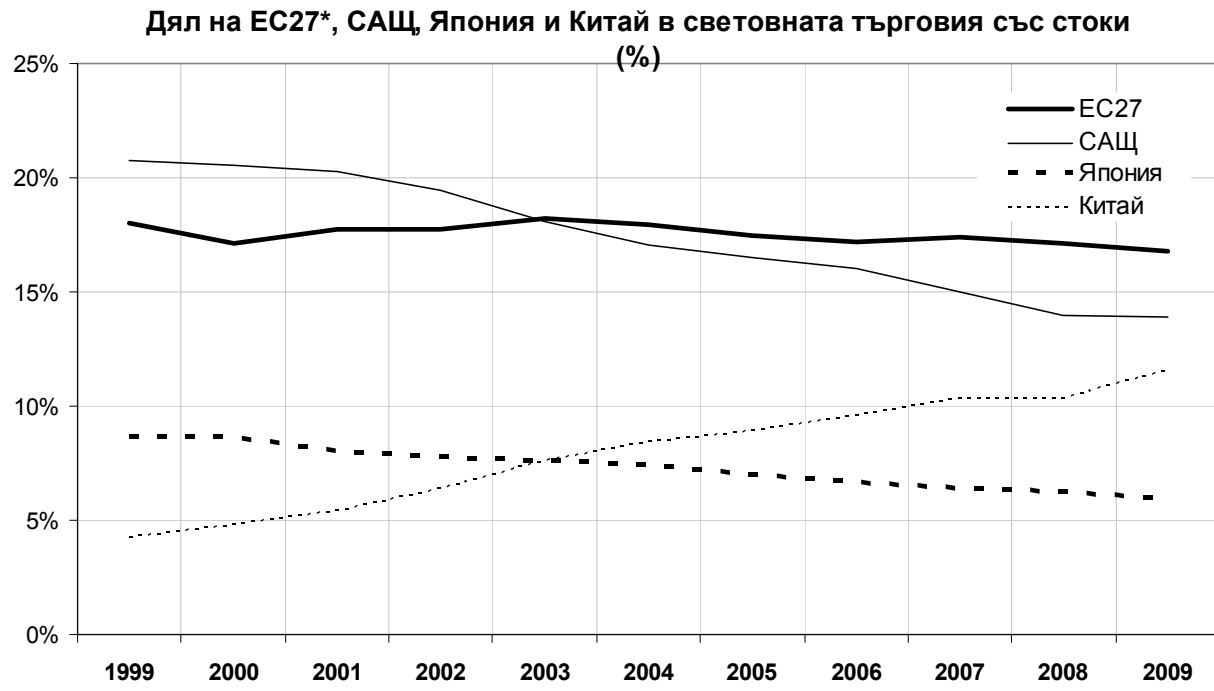
Фигура 1

Принос за растежа на световния БВП, изчислен на базата на паритета на
покупателната способност
(в проценти, подвижни средни стойности за три години)

Източник: МВФ, Световната икономическа перспектива, октомври 2010 г.

Фигура 2

* с изключение на вътрешната за ЕС търговия

Източници: СТО, Евростат (Comext)

Таблица 1: Статут на споразуменията за свободна търговия на ЕС и дял в търговията на ЕС (%)

Региони и статут на споразуменията за свободна търговия		Промислени продукти*		Селскостопански продукти**	
		Внос (%)	Износ (%)	Внос (%)	Износ (%)
Действащи споразумения за свободна търговия		22.3	27.7	24.3	29.1
Чили, Мексико, Южна Африка	Споразумения за свободна търговия с развиващите се държави	2.5	3.4	5.7	2.2
Андора, Сан Марино, Турция, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия, Швейцария	ЕАСТ и митнически съюзи	14.6	15.9	11.6	14.6
Държавите от АКТБ от Карибския басейн	Споразумения за свободна търговия	0.3	0.3	1.0	0.6
Алжир, Египет, Израел, Йордания, Ливан, Мароко, окупираните палестински територии, Тунис.	Държавите от Средиземноморския басейн, споразумения за свободна търговия	4.0	5.9	4.5	7.9
Албания, Босна и Херцеговина, Хърватия, бивша югославска република Македония, Черна гора, Сърбия	Западни балкани, споразумения за стабилизиране и асоцииране	0.9	2.2	1.5	3.7
Приключени преговори за споразумения за свободна търговия, но които още не се прилагат, текущи или планирани преговори за споразумения за свободна търговия		21.8	25.6	56.2	26.2
Боливия, Еквадор, Перу, Колумбия	Държавите от Андската общност	0.4	0.6	5.3	0.4
Бруней Даруссалам, Индонезия, Малайзия, Филипините, Сингапур, Тайланд, Виетнам;	Асоциация на държавите от Югоизточна Азия (ASEAN)	5.4	4.6	9.8	4.2
Коста Рика, Ел Салвадор, Гватемала, Хондурас, Никарагуа, Панама	Централна Америка	0.2	0.4	2.8	0.4
Бахрейн, Кувейт, Катар, Саудитска арабия, Обединените арабски емирства	Съветът за сътрудничество в Персийския залив	2.0	5.3	0.3	5.1
Аржентина, Бразилия, Парагвай, Уругвай	МЕРКОСУР	1.5	2.5	20.9	1.5

Армения, Азербайджан, Канада, Грузия, Индия, <i>Корея</i> , Либия, Молдова, Сирия, Украйна	Други споразумения за свободна търговия	10.0	9.1	7.2	8.0
АКТБ с изключение на държавите от Карибския басейн	Споразумения за свободна търговия	2.3	3.2	10.5	6.6
Няма споразумения за свободна търговия		55.8	46.7	19.5	44.7
Австралия, Китай, Япония, Нова Зеландия, Русия, Съединените щати	Основни търговски партньори	50.3	38.6	16.6	35.8
<i>Останалата част от света (~ 70 държави)</i>		5.5	8.1	2.9	8.9

Източник: Европейска комисия. *Забележка:* * HS25-99. ** HS01-24. *Забележка:* Държавите, с които преговорите по сключването на споразумения за свободна търговия вече са приключени, но споразуменията все още не се прилагат, са отбелязани в курсив.

Таблица 2: Изчислени тарифни еквиваленти на пречките пред услугите (в проценти)

	Далекосъобщения	Строителство	Търговия	Транспорт	Финанси	Бизнес услуги	Други
Развити държави	24	42	31	17	34	24	26
Азия	33	25	17	8	32	15	17
ЕС 25	22	35	30	18	32	22	27
САЩ	29	73	48	14	41	34	7
Развиващи се държави	50	80	47	27	57	50	34
Съвкупна средна стойност	35	58	38	21	44	35	29
Макс.	119	119	95	53	103	101	54

Източник: ГД „Търговия“/СЕРП. Изчисленията се основават на гравитационно моделиране на данни за търговските потоци в областта на услугите.

Таблица 3: Търговски разходи на нетарифните мерки в САЩ и ЕС (в % тарифен еквивалент)

Сектор	Разходи на нетарифните мерки в ЕС	Разходи на нетарифните мерки в САЩ
Химически продукти	23.9	21.0
Фармацевтични продукти	15.3	9.5
Козметични продукти	34.6	32.4
Електроника	6.5	6.5
Офис и комуникационно оборудване	19.1	22.9
Автомобилен сектор	25.5	26.8
Авиокосмически сектор	18.8	19.1
Храни и напитки	56.8	73.3
Метали	11.9	17.0
Текстил и облекло	19.2	16.7

Продукти от дърво и хартия	11.3	7.7
----------------------------	------	-----

Източник: Eсоgys (2009 г.), „Нетарифни мерки в търговията и инвестициите между ЕС и САЩ — икономически анализ“

Забележка: Тези тарифни еквиваленти на нетарифните регулаторни мерки са получени от специализирано проучване на промишлеността посредством иконометрични методи.

Таблица 4: Пазарът за обществени поръчки в ключови търговски партньори^φ

	ЕС	САЩ	Япония	Канада	Корея	Бразилия*	Аржентина*	Индия*
Обща стойност на пазара за обществени поръчки (в милиарди евро)	2088	1077	565	225	106	133	15	64
(% от БВП)	16%	11%	18%	22%	14%	13%	8%	8%
Обща стойност на пазара за обществени поръчки над прага на СОП (в милиарди евро)	370	279	96	59	25	42*	3.7*	20*
(% от БВП)	3%	3%	3%	6%	3%	4%*	2%*	2.5%*
Стойност на обществените поръчки, възложени по СОП (в милиарди евро)	312	34	22	2	15	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага
(процент на пазара за обществени поръчки над праговата стойност)	84%	12%	23%	3%	60%	Не се прилага	Не се прилага	Не се прилага

Източник: Оценки на Европейската комисия.

^φ За Китай не са налични съпоставими данни.

* Държави, които не са членки на Споразумението за обществени поръчки. Прогнозни данни на Европейската комисия за потенциалния пазар за обществени поръчки, обвързан с ангажименти, в случай че тези държави се присъединят към СОП.